

Els Samsons de la Vall de Lungau (Àustria)

Eloi Miralles

La vall austríaca de **Lungau** és un territori situat a la confluència de les províncies de Salzburg, Estíria i Caríntia, tot i que la primera d'aquestes tres és la que n'ocupa la part més gran. La travessa el riu Muhr i té una riquesa paisatgística extraordinària, amb paratges idíl·lics i equipaments de tota mena. L'esquí a l'hivern i l'excursionisme/turisme a la resta de l'any atrauen milers d'adeptes. El bon tracte, l'hospitalitat dels seus habitants i les múltiples possibilitats d'allotjament conviden a fer-hi estada. Els pobles són més aviat petits (Tamsweg, la capital, no arriba als 6.000 residents i encara força disseminats i repartits en diversos veïnats), amb moltes cases isolades, endreçats i acollidors. La vall es troba a més de 1000 metres d'altitud i alguns dels bonics castells que s'hi poden visitar, situats en llocs estratègics, ens indiquen que ens trobem en terra de pas i que l'antigor d'aquests paratges és una altra de les seves peculiaritats.

Però no és pas de les característiques sociogeogràfiques d'aquest indret d'allò que us voldria parlar avui, sinó d'una altra de les seves singularitats més remarcables; la més important, sens dubte, des d'un punt de vista folklòric. I no és altra que el fet que una bona part dels pobles de la vall -dotze en total, actualment- tenen el seu gegant representatiu i alguns amb una tradició que ens remunta fins al segle XVII. Tots aquests gegants afiguren el mateix personatge: **Samson**, el rei jueu que trobem referenciat a les pàgines de la Bíblia, tot i que la major part d'ells tenen una aparença que no s'assembla gairebé de res a l'heroi que volen representar. Una altra particularitat a tenir en compte és que es tracta d'uns gegants "solters", és a dir, que no presenten companyia femenina en forma de geganta. En canvi, n'hi ha uns quants que s'acompanyen d'una parella de nans (*zwergen*), molt divertits, d'aquells que miren pel barret i formada indefectiblement, ara sí, per mascle i femella. Tots tenen un component militar i/o guerrer i no hi manquen cascs ni llances ni espases en els seus complements, mentre que un tret que encara els diferencia més d'altres gegants és el fet d'anar proveïts, la majoria, d'una mandíbula d'ase que destaca en el conjunt del seu abillament.

L'AGERMANAMENT MARIAPFARR-MATADEPERA

Fou a la 1a. Trobada Internacional de Gegants a Matadepera, el 1982, quan vaig veure per primera vegada el Samson de Mariapfarr, un dels gegants estrangers convidats a la concentració. Mai no havia

sentit a parlar fins aleshores de l'existència de gegants a Àustria. Aquella trobada va propiciar l'agermanament entre les dues viles esmentades, el qual es féu efectiu a partir del 1984. El Samson en fou testimoni i encara tornaria a Matadepera el 1990 i el 1992, en aquesta darrera oportunitat acompanyat del Samson d'Unternberg, en ocasió de la magna i monumental 2a. Trobada Internacional de Gegants, la qual, com és sabut, reuní més de 600 figures gegantines a la cercavila -n'hi havia de França, Bèlgica, Holanda, Anglaterra, Alemanya, Àustria, Itàlia i fins i tot vingué un gegant del Japó-, una manifestació que no ha estat mai superada ni igualada arreu. Uns pocs anys abans, al llibre/catàleg "*Les Géants processionnels en Europe*", publicat el 1981 i adquirit al Museu d'Ath, a la Bèlgica valona, havia pogut constatar que la presència de Samsons al Lungau austríac no es limitava només als dos que ja he citat, sinó que n'hi havia uns quants més.

L'any 1994, a Mariapfarr, tingué lloc l'esperada commemoració del 10è aniversari de l'agermanament amb Matadepera. Des de Barcelona partí un *talgo* especial ple de vallesans en un ambient molt agradable i festiu; i amablement convidat per la colla de geganters m'hi vaig poder afegir. Arribats a l'estació de la ciutat austríaca de Villach ens traslladarem, ara amb bus, fins a la vila germana. L'experiència viscuda aquells dies fou inoblidable i encara més pel fet que una tarda es van aplegar tots els deu Samsons que hi havia llavors a la vall, per tal d'afegir-se a la festa. Cal dir que aquesta circumstància només es dona en ocasions excepcionals; per tant, em vaig sentir un autèntic privilegiat pel fet d'haver-ne estat testimoni. Fent costat al de **Mariapfarr**, feren cap a aquesta població els Samsons de **Tamsweg**, **Mauterndorf**, **Muhr**, **Sankt Michael im Lungau**, **Unternberg**, **Ramingstein** i **Sankt Andrä im Lungau** - tots aquests pobles pertanyents a la província de Salzburg-, a més dels de **Murau** i **Krakaudorf**, de la veïna província d'Estíria (*Steiermark*, en alemany).

EL NOMBRE DE SAMSONS CREIX

Deu anys després d'aquella efemèride, el 20è aniversari de l'agermanament se celebrà a Matadepera i no hi mancà la presència, una vegada més, del Samson de Mariapfarr. Abans d'acabar la festa i gairebé de manera casual, parlant amb un membre de la *Musikkapelle* (banda de música) que l'acompanya, em vaig assabentar que ja no eren només deu els Samsons de Lungau - aquells que jo havia pogut fotografiar deu anys abans-, sinó que el nombre havia augmentat fins a dotze. L'explicació és ben senzilla; abans d'aquell any 2004 n'havien nascut dos de nous: un a **Wölting** -un barri/agregat de Tamsweg-, el 2000, i l'altre al poble de **Sankt**

Margarethen im Lungau (sembla que antigament ja n'havia tingut un altre), el 2001. Però no s'acaba aquí la cosa. L'any 2006, a la *4ème Ronde européenne de Géants portés* de Steenvoorde, al Flandes francès, s'hi anuncià un Samson de Murau (el 2000 hi havia anat el d'Unternberg). Jo ja l'havia pogut veure dotze anys abans a Mariapfarr, però el bo del cas és que el que comparegué a Steenvoorde no tenia res a veure amb aquell, ben al contrari. El nou Samson de Murau -conegut ara com a Samson II- havia nascut un any abans, el 2005, i té la mateixa aparença militar que els membres de la tropa que l'acompanya. El 2007, vint-i-cinc anys després de la 1a. Trobada Internacional, el Samson de Mariapfarr es féu present de nou a Matadepera al costat d'altres gegants catalans i estrangers.

I encara unes darreres consideracions. El dia 2 de maig passat, amb motiu del 25è aniversari de l'agermanament Mariapfarr/Matadepera, hi hagué una nova trobada de Samsons a la vila austríaca. No hi comparegueren tots. Van faltar a la cita els de Mauterndorf, Muhr i Murau (no hi anà ni el Samson I ni el Samson II), però els altres hi eren tots, incloent aquells dos nous suara esmentats, de Wölting i de Sankt Margarethen im Lungau. És més, en la visita que férem al magnífic castell/museu de Mauterndorf, vaig poder veure exposat en una de les sales el Samson local anterior a l'actual (que va estar en actiu fins a començaments de la dècada dels 90 del segle passat), la qual cosa compensa, penso que amb escreix, aquelles mancances. També es conserva una altra rèplica del Samson de Mauterndorf al museu etnològic del *Monatschloss*, ubicat en el recinte del palau/castell *Schloss Hellbrunn*, de Salzburg. Una altra notícia, del 1802, que he pogut consultar en diverses fonts, reporta que també havia tingut un Samson, a semblança del de Tamsweg, la petita localitat de Kendelbruck, la qual forma part del municipi de Ramingstein. Aquest fet i les naixences/recuperacions esdevingudes en els darrers anys ens poden fer pensar que la nòmina de Samsons a la vall de Lungau encara es podrà veure ampliada en el futur. O, si més no, així ho esperem.

Eloi Miralles -Arxiu Ferragut-

Vilafranca, maig del 2009